СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 2-го ТРАВНЯ 1951. — No. 101. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 2, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ВІЙСЬКОВИЙ БЮДЖЕТ З 60 БІЛІОНІВ

ЗДА МУСЯТЬ БУТИ ГОТОВІ ВІДБИТИ СОВЄТСЬКИЙ НАПАД

Вашинґтон, 30 квітня. — Президент Труман передав Конґресові бюджет для оборони країни у висоті $60,679,414,690 на скарбовий рік 1952, якого діяння починається з днем 1 липня б.р. Видатки обіймають військові запотребування Америки в таких розмірах, щоб разом з аліянтами можна було не тільки відбити атаку ворога і недопустити до ще одної жахливої світової війни, але теж і „вдарити успішно на саму Совєтську Росію", якщо б кремльські володарі зважилися почати загальну війну. Передаючи Конґресові новий бюджет до одобрення, президент написав листа до предсідниза палати репрезентантів Сема Рейберна з заявою, що Корейська війна наявно показала, що совєтські володарі готові накинути війну цілому світові, щоб осягнути те, до чого вони змагають. Саме тому, що заходить можливість, що Совєтський Союз рішився на війну проти цілого світу, вільний світ пусить бути готовий стримати атаку, і вдарити якстій у самий осередок совєтської сили.

Для осягнення такої цілі з нашого боку нема одного роду зброї, за те є те, що ціла програма великої військової сили скомбінованої з готовим промисловим апаратом і здоровою економічною й суспільною системою. Новий бюджет обіймає потреби, яких кошт початково був обчислений на 104 біліони, одначе після дбайливого розгляду їх обмежено до найконечніших запотребувань з видатками на $60,679,414,690. Програма видатків на найближчий рік представляється в головних нарисах так: видатки на утримання збройних сил з 3,472,000 вояків; призначити 43 біліони на різні побудови, в першу чергу понад 34 біліони на літаки, тенки й кораблі; перевести дальші досліди над новими родами зброї; поширити мобілізаційну базу резервової промислової спроможности, якщо б прийшла тотальна війна; розбудувати повітряні сили до 95 частин („крил"), морську фльоту до 1,161 кораблів і збільшити морську піхоту до двох дивізій.

ГЕН. МЕК АРТУРА ПЕРЕСЛУХУВАТИМУТЬ НА ТАЙНІМ ЗАСІДАННІ

Вашинґтон. — Сенатська комісія почне переслухання ген. Доґлеса МекАртура в справі військової й закордонної політики на Далекому Сході на тайнім засіданні від четверга, 3 травня і буде подавати до прилюдного відома тільки деякі частини зізнань, які складе генерал. Після нього будуть переслухані інші знавці тих справ, включаючи й секретаря оборони ген. Джорджа К. Маршала й голову спільних генеральних штабів, ген. Омара Бредлі. Якщо б зайшла потреба переводити прилюдні переслухання, комісія може це зробити пізніше.— Міжтим ген. МекАртур відбув парадні походи в Шікаґо й Милвокі, був приявний на параді льояльности в Ню Йорку, товаришив своїй жінці у привіті, приготованім у її роднинім містечку Морфрісборо, у стейті Теннессі і повернувся до Ню Йорку.

ЗАБОРОНИЛИ МІСЬКИМ КАЛЕДЖАМ УЧАСТЬ У СПОРТОВІЙ ГРІ

Ню Йорк. Рада Вищої Освіти вирішила, що студентські атлетичні організації в каледжах, утримуваних містом, не можуть брати участи в спортових забавах у Медисон Сквер Ґарден або в інших місцях, де ці забави відбуваються на комерціональній системі. До таких каледжів належать: Сити, Квінс, Бруклин і Гонтер. У майбутності студенти можуть брати участь у спортових іграх тільки на аренах, які остаються під контролею виховних властей. Цю постанову видала рада після того, як поставлено під суд цілу низку продажних провідників студентських спортових забав.

ВЕРХОВНИЙ СУД ВИРІШИВ ПИТАННЯ УРЯДОВОЇ ПОЛІТИКИ

Вашинґтон. — Верховний Суд Злучених Держав вирішив дві справи, які матимуть вплив на політику адміністрації през. Трумана. Перше назвав по імені три організації, яких уряд не може розв'язати без попереднього судового рішення. Це такі організації: Спільний Комітет Проти-Фашистівських Втікачів; Рада Американсько-Совєтської Приязни і Міжнародний Робітничий Орден, який мав бути зліквідований у стейті Ню Йорку на підставі рішення стейтового комісаря обезпечень, що це підривна організація. Верховний Суд домагається правильного вирішення цеї справи в окружнім федеральнім суді. Друга справа, це одобрення дотеперішньої практики уряду, щоб відправляти федеральних працівників, якщо тільки заходить сумнів про льояльність такого працівника чи службовика.

ЮНІЙНЕ РОБІТНИЦТВО ЗАКІНЧИЛО БОЙКОТ ОБОРОННИХ УСТАНОВ

Вашинґтон, 30 квітня. — Провідники зорганізованого робітництва закінчили двомісячний бойкот мобілізаційних агенцій, одначе заявили, що треба ще дальшої основної поправи в оборонній програмі. Бойкот розпочався був 28 лютого, коли Об'єднаний Комітет Праці, в якого склад входять представники Американської Федерації Праці, Конґресу Індустріяльних Організацій і незалежних робітничих юній — з 15-мільйонами членів — залишили участь у нарадах різних оборонних установ на знак негодування на тактику головних оборонних урядовців. Вступаючи наново до залишених установ „ми не хочемо викликувати враження, ро Об'єднаний Комітет Праці є вдоволений цілою оборонною політикою або програмою . . . Одначе робітництво й усі інші групи країни мусять тепер підняти кампанію за конструктивну акцію в Конґресі" — сказано в комунікаті комітету. Є дві найважливіші оборонні агенції, у яких робітництво буде заступлене, а саме: Краєва Дорадча Рада Мобілізаційної Політики і нова Рада Стабілізації Платень.

В АМЕРИЦІ

● **Одинадцять сторіч французької традиції** можна оглядати в бібліотеці Морґана при 29 Іст 33 вул в Ню Йорку впродовж цілого літа. Там будуть виставлені книжки й інші французькі пам'ятники з нагоди, 2,000 річниці заложення міста Парижу у Франції.

● **У Вашинґтоні розмовлятиме Винтон Чорчил** з кореспондентами 11 травня після виголошення своєї промови в університеті Пенсилвенія у Филаделфії 10 травня. Перекуску для Чорчила приготовляє Клюб Заморських Письменників.

● **3,300 тон зброї для европейських аліянтів** вивезено зі Злучених Держав упродовж шости місяців. Між вивезеною зброєю находяться тенки, вози для постачання амуніції на поле бою, як теж мала зброя й амуніція.

● **Марґарет Труман, як фільмова артистка,** виступила в фільмі „Джекпат" в радієвій програмі в Голівуді. Кажуть, що Нешенел Бродкестінґ Компані заплатила їй за ролю $2,500.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ ПРЕДМЕТОМ УВАГИ АМЕРИКАНЦІВ

Ню Йорк, 1. травня. — Зміна політичних настроїв в Америці проявилась в цьому році теж в американській увазі до українських святкувань Великодня. Тоді, як в попередніх роках місцева преса відмічувала переважно великодні святкування в російській православній катедрі, в цьому році поодинокі газети, зокрема — „Нюз" і „Міррор", що виходять кілька мільйоновим тиражем, помістили в понеділковому виданні ілюстрації з українських святкувань в українській католицькій церкві св. Юра при 7-мій вулиці та з великої маси народу, що заповнила вулицю, виходячи з церкви.

На Великдень, а частинно теж в другий день свят, українські святині обох обрядів в метрополітальній округзі були вщерть виповнені вірними і в багатьох випадках далеко не могли помістити всіх. Між вірними, як і священиками, що відправляли великодні Богослуження, було багато новоприбулих. Під час відправ і проповідей проголошувано молитви за визволення і воскресіння України. В метрополітальній округзі великоднім святкуванням сприяла прекрасна погода та найтепліший досі день в році.

ВИЛСОН ЗАКЛИКАЄ ДО ПІДПОРЯДКУВАННЯ ОБОРОНІ ВСІХ ІНШИХ ПОТРЕБ

Париж, 1. травня. — Чарлз Е. Вилсон, директор оборонної мобілізації Злучених Держав, висловив тут вчора надію, що теж західно-европейські країни підпорядкують всі свої цивільні потреби інтензивнішій оборонній підготовці, як це вже зробили Злучені Держави. Теперішній стан озброєння европейських країн він порівнював з „початковою стадією" американської оборонної підготовки, що від того часу вже далеко заавансувала. Це характеризується фактом, що Злучені Держави задумують видати на оборону в цьому році 50,000,000,000 долярів. Вилсон підкреслив, що сьогоднішній стан американської збройневої продукції можна було досягнути тільки через відповідні обмеження цивільного виробництва, зокрема продукції автомашин, — додаючи, що подібні заходи мусять бути пороблені теж в Европі, бо тільки в той спосіб можна забезпечити безперервну доставу сирівців для военної індустрії. Необхідність інтензивнішої оборонної підготовки Вилсон мотивував помітним збільшуванням і загострюванням політичного напруження в світі. Він вважає, що тільки повна оборонна готовість західних аліянтів та їхня виразна перевага під цим оглядом можуть здержати аґресора від здійснювання його плянів і тим самим врятувати мир.

ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД МАСОВОЮ ПОВІТРЯНОЮ АТАКОЮ

Вашинґтон, 30 квітня. — Милард Калдвел, адміністратор Федеральної Цивільної Оборони, оприлюднив осторогу, що напад ворога з повітря на Злучені Держави, це „не буде наліт одного-двох літаків, які покажуться і втечуть, тільки це буде масовий ударний напад". Його ціллю буде викликати як мога найбільшу паніку і терор і нанести якнайбільше число жертв упродовж кількох годин та знищити продукцію спосібність Америки. Ці погляди висловив Калдвел на першій тижневій конференції штабу федеральної Цивільної Оборони, в якій взяли участь губернатори сьоми стейтів та Аляски, щоб приготовитися на напад атомовою бомбою. Його погляд такий, що безпеченство країни вимагає, щоб цивільна оборона йшла впарі з військовою обороною. Він признав, що нема „тотальної оборони" ані сітки оборонних винаходів, яка цілковито могла б нас захоронити від атомової, біологічної й хемічної атаки, як це свого часу ствердив голова повітряних сил, ген. Гойт К. Ванденберґ. Найвище можемо надіятися, що 30 відсотків ворожих літаків може бути знищених або недопущених до їхніх цілей.

СЕНАТОР ЛОДЖ ЗА 150 ПОВІТРЯНИХ ГРУП

Вашинґтон. — Сен. Генрі Кабот Лодж з Массачуссетс ствердив „жахливий факт", що повітряна вищість і наземна військова вищість у наземних військових силах находиться в Совєтському Союзі. „Якщо ми не розбудуємо повітряної сили найменше до 150 частин, ми стоїмо перед краєвим нещастям" — сказав сенатор. — Це було одна з більших промов сенатора в справі закордонної політики ЗДА. У ній він признав, що Америка перевищає Росію тільки в якості своїх далекосяжних бомбардувальників і в кількості атомових бомб.

АЛІЯНТИ ПРИПИНИЛИ ВОРОЖИЙ НАСТУП В КОРЕЇ

ВОРОГ СТЯГАЄ НОВІ СИЛИ ДО НАСТУПУ НА СЕУЛ. — АЛІЯНТСЬКА АРТИЛЕРІЯ, ФЛЬОТА І АВІЯЦІЯ В АКЦІЇ ДЛЯ ОБОРОНИ КОРЕЙСЬКОЇ СТОЛИЦІ.

ДО ОБОРОНИ СЕУЛУ, корейської столиці, загроженої безпосередньо наступаючим ворогом, їдуть і їдуть серед дощу ці ветерани 19-го полку 24-тої американської дивізії. Ворожий похід на Сеул був здержаний сильним вогнем аліянтської артилерії, фльоти і авіяції.

Токіо, 1. травня. — Велика комуністична весняна офензива в Кореї, що згідно з твердженням аліянтського головного командування могла б бути вирішною в теперішній війні, була здержана, щонайменше хвилево, силою аліянтського вогню, не зважаючи на велику чисельну перевагу ворога. Ще вчора заповідалося можливість нового ворожого наступу з нагоди Першого Травня, до якого ворог виразно приготовлявся, стягаючи на фронт нові резерви. Але пізно в ночі червоні того сподіваного наступу на древню корейську столицю Сеул не тільки не почали, але й почали перетягати сконцентровані там сили дальше на схід. Хоча сам Сеул, що вже три рази переходив з рук до рук і у великій частині був знищений та втратив будь-яке реальне стратегічне значення, аліянтське командування зорганізувало його потрійну оборону: артилерії зі суші, фльоти з моря та авіяції з повітря, бомбардуючи без упину ворожі позиції в горах на підступах до Сеул та завдаючи ворогові нових величезних втрат, що за десять днів теперішнього наступу коштують ворогові поверх 70,000 вояків. Правдоподібно внаслідок цих жахливих втрат офензивна акція ворога на цілому фронті втратила на силі і вчора ввечорі бої почали втихати. — Ворог почав зосереджувати з Манджурії нові сили, але досі, як зізнають полонені, тільки деякі з них поспіли на фронт, з огляду на постійні атаки ворожих комунікаційних получень аліянтською авіяцією. — Сьогодні вночі комуністична радіостанція з Пйонґянґ повідомила, що червоні мали б стояти вже у віддаленні тільки п'ятьох миль від Сеул, але на них не натрапили аліянтські патрулі, що робили свої випади далеко поза фронтові лінії. Тоді, як головна увага скерована на фронт біля Сеул, на інших секторах вже приходило тільки до обмежених боїв, головно між сильними патрульними відділами. Біля самого Сеул, з якого в останніх днях евакуовано вже втретє около 400,000 цивільного населення, важка аліянтська артилерія вистріляла вчора около 46,000 гранат на ворожі позиції в поблизьких горах, четвертуючи сконцентровані там ворожі сили. До цеї акції прилучилися теж аліянтські воєнні кораблі в заливі Інчон, що з американським крейсером Толідо на чолі та разом з артилерією і авіяцією створили для ворога справжнє вогненне пекло на цій ділянці фронту.

В КОРЕЇ ПЕРЕКРЕСЛЮЄТЬСЯ ПЛЯНИ КОМУНІСТИЧНОГО ПІДБОЮ СВІТУ

Питсбурґ, 1. травня. — Моріс Тобін, секретар праці, заявив тут вчора на одному демократичному зібранні, що аліянти в Кореї практично перекреслюють всі комуністичні пляни, вже від давна дбайливо приготовані на підбій цілого світу. „Замість сподіваного захоплення багатих провінцій Південної Азії, комуністи застрягли в Кореї в кампанії, якої не можуть виграти; їхні вояки гинуть десятками тисяч, їхні ресурси, які вони могли використати для інвазії Формози, — зв'язані безвиглядною війною в Кореї, а сама Південна Корея, предмет їхньої аґресії, є все ще поза їхнім засягом" — твердив Тобін. Він теж вважає, що евентуальна аліянтська атака на Китай не дала б жадних позитивних результатів, натомість послабила б оборону Европи та поділила б західний світ на два табори.

КООРДИНАЦІЯ ОДНОЮ З ГОЛОВНИХ ПРОБЛЕМ ОБОРОНИ ЗАХОДУ

Париж, 1. травня. — В місцевих дипломатичних, військових і господарських колах — вважається, що одною з головних проблем західної оборонної підготовки є справа координації під кожним оглядом, зокрема щодо оборонної промислової продукції. Західно-аліянтська оборонна продукція вже сьогодні перевищує на 100 процент таку продукцію комуністичного світу, включно зі Совєтським Союзом, його сателітами і червоним Китаєм. — Під цим оглядом на увагу заслуговують деякі цифри. В минулому році національні приходи західних аліянтів — (Злучених Держав, Британії, Канади і Зах. Европи) виносили разом около 443,000,000,000 долярів, з чого на оборону видано около 25,000,000,000, долярів, тоді як приходи комуністичного бльоку виносили приблизно 112,000,000,000 долярів, з того на озброєння — 13,000,000,000 долярів. Якщо б західним аліянтам пощастило відповідно скоординувати свою підготовку, тоді її перевага над комуністичною була б відсотково ще на багато біляша.

УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ В ПАРАДІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ ПІД ГАСЛОМ БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ

Ню Йорк, 1 травня. Українська участь в Параді Льояльности в суботу 28-го травня теж і в цьому році була цілком під знаком української боротьби за визволення, як це підкреслювано на численних транспарентах. В цілій параді, не зважаючи на досить холодний вітер, мало взяти участь, згідно з підрахунком поліції, коло 150,000 осіб, тоді як около 1,000,000 осіб їй приглядалося по обох боках 5-ої евеню. Українська група і цим разом була одною з найчисленніших і найкраще зорганізованих між національностевими групами, хоча й не така чисельна як минулого року. Українські синьо-жовті прапори маєстатично шуміли на вітрі разом зі зоряними американськими, а ген. МекАртур, що спочатку очолював і опісля поздоровляв параду з трибуни, з помітним інтересом вичитував українські транспаренти, на яких м. і. було зазначено, що українці перші почали боротьбу проти аґресивного комунізму, бо перші впали його жертвою, що поверх 150,000 вояків українського походження боролись за американські ідеали під американськими прапорами і т. п. В цьому році в українській групі були деякі нові відділи, зокрема бувших вояків УПА, колишніх репресованих в СССР (ДОБРУС), Пластуни та інші. Рівним вояцьким кроком демонстрували свою льояльність новій батьківщині, разом з численними давніми американсько - українськими організаціями, товариствами і парафіями, теж колишні вояки Українських Армій, що перші почали боротьбу проти большевизму.

ГЕН. М'АРТУР, в товаристві ветеранських командантів і кардинала Спелмана та протестантського єпископа Донеґана, поздоровляє Параду Льояльности на 5-тій евеню минулої суботи.

ІРАНСЬКИЙ СЕНАТ УХВАЛИВ НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ НАФТИ

Теґеран, Іран, 1. травня. — Іранський сенат одноголосно ухвалив вчора закон про націоналізацію іранської нафти, що рівночасно означає відібрання власности Англо-Іранської Нафтової Компанії. Закон вже попередньо був ухвалений нищою палатою парляменту та увійде в силу після його підписання шахом, що не має права спротиву. Закон обов'язуватиме взад від 20-го березня. — Цю важливу в своїх наслідках акцію переведено після призначення шахом нового премієра, Магоммеда Моссадеґа, лідера іранської націоналістичної партії, яка була досі найбільшим пропаґатором націоналізації. Новий премієр перевів націоналізаційний закон ще заки потрапив сформувати новий уряд. Черговим його актом були наради з шефом штабу і шефом поліції та опісля заборона комуністичних святкувань Першого Травня. Націоналізаційний закон не передбачує ліквідації Англо-Іранської Нафтової Кампанії, але залишає її дальше як головного експлуататора нафти, що переходить на державну власність.

В СВІТІ

● **Після недавньої інспекційної** поїздки до Італії головного команданта аліянтських збройних сил в Европі, ген. Айзенгавера, тепер відбуває там таку ж поїздку і його заступник, філд маршал Монтґомері. Це підкреслює велику стратегічну вагу, яку аліянти приділюють Середземноморському басейнові.

● **Повідомлення про сильне поширення „католицького боєвого підпілля" в Чехословаччині** появилися в англійській пресі.

● **Совєтські інженери почали інтензивну** перебудову та розбудову головних залізничих і колових шляхів від ріки Лаби в Німеччині, через Польщу, аж до совєтського кордону — повідомляють з добре поінформованих німецьких джерел.

● **Всі ріки, які пливуть з Болгарії** до Югославії, Комінформ використовує тепер для пропаґанди проти Тіта, прямо кидаючи на воду всілякі пропаґандивні „летючки" на дереві, транспаренти і т. п. Югославські селяни цю пропаґанду виловлюють та передають місцевим властям.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МЕК АРТУР ПРО „ПОРОЖНЕЧУ"

Тріюмфальне привітання ген. Доґлеса Мек Артура продовжується і американський нарід продовжує виявляти свої великі симпатії до його особи. Так було, наприклад, у Шікаґо, де подібно, як і в Ню Йорку, витали генерала масово, щиро й ентузіястично. Річ ясна, що в таких обставинах кожне слово Мек Артура набирає великого значення і впливає на думку мільйонів. До того проблеми, які він заторкує, є сьогодні найважливішими з усіх проблем в Америці й світі. Коли ж про такі речі говорить тріюмфатор, великий американець і герой, тоді сказане ним слово заважує куди більше, ніж коли б про це говорила якась інша визначна людина.

Ген. Мек Артур говорив у Шікаґо про політику теперішньої адміністрації у зв'язку з війною в Кореї. Говорячи тільки як американець і дивлячись тільки з американського боку, добачував він у Кореї головно американську кров, яка там проливається у щораз більших розмірах, роздираючи серце американських матерей і батьків, які не бачать тому кінця, ні сенсу. Ген. Мек Артур заявив, що він давно вже бачив цю „нереалістичну ситуацію" і домагався „позитивної політики", яка була б „реалістичною" і рахувалась з „військовою дійсністю". Одначе такої політики не було, а була — як він каже — тільки „політична порожнеча".

Реалістична політика, твердить ген. Мек Артур, повинна прямувати до припинення різні американських синів", а тим самим і до „миру через перемогу". Тут Мек Артур цілком певно трапив у саме серце американських матерей і батьків, що бажали б — цілком природно — бачити своїх синів якнайскорше назад в Америці. Мек Артур дав їм до зрозуміння, що це могло б статись, якщо б американський нарід пам'ятав, що в його руках влада та що він має рішати, яка має бути політика цеї країни. З промови Мек Артура, виходило б, що політика теперішньої адміністрації не відповідає теж і волі американського народу. Вона — казав він — навіть не має відваги сказати, що нашою ціллю є „перемога над нацією і людьми, які без провокації пішли проти нас війною", та що треба зробити все можливе, щоб віднести перемогу в якнайкоротшому часі і з найменшими людськими втратами. Відсутність відповідних політичних рішень добачує ген. Мек Артур теж і в „чужих впливах", впливах чужих країн.

Для кращого вияснення цеї промови з політичного боку, треба пригадати, що ген. Мек Артур, перед її виголошенням у Шікаґо, відбував довгі конференції з б. президентом Гувером та сенатором Тефтом, а ці вже давно вияснили своє розуміння „реалістичної політики". Це — ізоляція, жертвою якої мусіла б впасти ціла Европа, бо Америка й так не годна її оборонити, коли б Кремль розпочав там новий імперіялістичний похід.

Ген. Мек Артур, говорячи про політичну „порожнечу" і конечну потребу нової „реалістичної політики", не згадав ані словом про Европу та інші країни, що є під загрозою кремлівсько-комуністичної аґресії, ані про визволення тих, що є у московській неволі. Зате підкреслив, що він є смертельним ворогом комунізму. Не підлягає сумніву, що Мек Артур є ворогом комунізму. Зате можна сумніватися, чи його підхід до боротьби з комуністичною аґресією, який мав би виходити з чисто американських інтересів, веде до мети. Якщо це підхід Гувера і Тефта, то його вже відкинула подавляюча більшість американського народу. Відповідне роз'яснення в цьому питанні вийде наверх щойно при сенатських допитах, які почнуться в четвер у Вашинґтоні. Тоді вже точно знатимемо, яка є властиво політика Мек Артура.

Повітряна сила Америки

Злучені Держави заповіли, що бомбардуватимуть ворожі бази в Манджурії, якщо китайські комуністи звернуть свої повітряні сили проти військ Об'єднаних Націй в Кореї. Це вказувало б, що Америка ризикує новою світовою війною. Коли ж Злучені Держави вже на таке зважились, то це знак, що вони вже настільки сильні, що можуть змірятись з самою Росією, якщо зайде потреба.

Знавці є тої думки, що Америка є тепер у такому положенні, що мала б верх у можливій повітряній війні. Не так кількости американських літаків, як їх боєздатности боїться Москва. Про те пише тижневик „Амерікен Авіейшен", який порівнює американську повітряну силу з совєтською. Редакція згаданого журналу занепокоєна різними газетними статтями про величезну повітряну силу Росії, перевела свої основні студії, щоб дійти правди. На підставі тих студій журнал пише, що нема підстави до песимізму по американському боці. Одночасно подає такі фахові спостереження:

1. Совєти — правда — виробляють більше літаків ніж ЗДА, одначе не на такі розміри, як загально пишеться. Російська продукція досі ще двічи більша від американської. 2. У найвищім „потенціялі" повітряних сил Америка випередила Росію. 3. Росія добре береже свої промислові установи від повітряних нападів. Одначе ні один російський промисловий осередок не лежить поза віддаль, якої Америка не могла б досягнути, якщо втримає теперішні свої повітряні бази заморем. 4. Росія не всилі напасти на американські продукційні центри. Совєти мають велику наземну армію, одначе не дорівнюють Америці у стратегічнім бомбардуванні. 5. Совєтські ракетові бомбардувальники можуть бути рівної сили з американськими, але не сильніші. Найкращі російські бомбардувальники (відомі з Корейської війни МІГ-15), треба вважати другорядними, в порівнянні з першоклясними американськими.

Самий рід бомбардувальників є важливий у війні, одначе це ще не все. Треба мати на увазі „продукційність" зброї. Коли б прийшло до мобілізації, то Росія може виробляти 60,000 літаків річно, отже далеко не стільки, що може виробити Америка при повному розгоні продукції. Саме посідання літаків ще не творить їх боєвої сили. Щоб літак втримався в бою, він мусить мати нафту-земний олій, перероблений на високо-октанову летунську газоліну. Західні країни мають головне багатство світової нафти. Часто пишеться про змагання Совєтів опанувати іранську нафту для воєнних цілей. Та фактом є, що цієї нафти Росія ще не має і може ніколи її не дістати.

Технологічно західні держави, як запевняє журнал „Амерікен Авіейшен", є багатші в електроніки. Вже в другій світовій війні ЗДА і Великобританія випередили Росію в цій справі, а від тоді їхня продукція не вгаває.

Коли йдеться про організацію літунських сил, то російська повітряна сила складається з тузина тактичних повітряних армій, приміщених на Заході та підбігуновім північнім крузі, і зі стратегічної бомбардувальної сили. За совєтською стратегією, літаки мають бути тільки випереджуючою силою для наземної артилерії. На загальну кількість 18,000 бомбардувачів у теперішньому часі комуністи мають тільки 8,000 стратегічних бомбардувачів.

Головна повітряна сила тактичних російських армій звернена, як сказано, на Захід і на оборону підбігунових околиць. Там Совєти втримують літаки для переловлення ворожих літаків, які можуть надлетіти з американського континенту. Російські бази обіймають простір від Латвії до північно-східного кінця Китаю, одначе віддаль від тих баз до американських промислових осередків далеко більша, ніж віддаль з американських баз до російських осередків.

„Амерікен Авіейшен" подає мапу світу, на якій точніше зазначені російські й американські повітряні бази. Хто кине зором на мапу, якстій завважить, в чому лежить різниця. Америка має бази в Марокко й Триполісі — в Африці, а звідти розмірно коротка повітряна дорога до Харкова і Москви. Стрілки з іншої бази, у Драгран, у Савді Арабії над Перським заливом вказують, що ця база приготовляється висилати літаки на Москву й Новосибірськ, в середнім Сибірі. Туди направлені теж літаки, що мають вилетіти з Филипин, з Токіо і з Аляски. Ця остання віддаль найбільша, одначе вона коротша ніж віддаль з якоїнебудь совєтської бази, з якої літаки мали б напасти на Америку.

Віддаль з американської бази Лаймстон, недалеко Бостону, для налету на Ленінград є така сама, як віддаль для налету російських літаків з підбігунових околиць на Ню Йорк, а таких довгих „ліній" в обі сторони є три. На мапі нема зазначеної ні однієї російської бази, яка могла б вислати свої літаки на таку коротку віддаль, як напр. Америка з Африки й Арабії, або з Аляски. Не зазначені ще бази, за які щойно ведуться переговори між Америкою і різними европейськими країнами, які, на випадок вибуху повітряної війни, можуть мати вирішне значення для масового налету на ворога у самих початках евентуальної війни.

Юґославія, „народні демократії" і Росія

Поряд із Кореєю все частіше згадується імя Югославії в світовій пресі. Недавні відвідини Югославії генеральним секретарем Об'єднаних Націй Триґве Лі показує, що вагу Югославії належно оцінюють найвизначніші діячі світової політики.

Комуністичний „схизматик" Тіто своїм відступленням від сталінізму наробив багато клопоту московському диктаторові. Не тільки тим, що Тіто виступив проти опіки Москви над Югославією. Головне, що силою фактів югославський комуністичний маршал мусів, в обороні своєї незалежности, шукати собі союзників між західніми демократіями. Минула ворожнеча Тіта до сусідніх держав — Греції та Італії: з ними та з Туреччиною має уряд Тіта дружні відносини. Зате в ворожих відносинах перебуває югославський уряд з державами-сателітами: Болгарією, Чехословаччиною, Польщею, Румунією, Угорщиною і з Совєтською Росією.

Америка, Англія і Франція дали югославському урядові кредити для розвитку промисловости і сільського господарства і нарешті виявили охоту задовольнити прохання Тіта щодо постачання зброї для югославської армії. Югославський диктатор, що раніше відмовлявся приймати зброю від капіталістичних держав, недавно сам звернувся до урядів Америки та Англії з таким проханням. Як причину, подають той факт, що Болгарія, Угорщина і Румунія мобілізували великі сили, які загрожують самостійності Югославії. Ця мобілізація „народніх демократій" зроблена на наказ з Москви.

Комуністичні уряди держав-сателітів ведуть уже роками безоглядну пропаґанду проти Тіта, як „фашиста" і „запроданця капіталу". Коли слухати радіовисилання з Варшави, Букарешту, Праги або Будапешту, призначені для Югославії, то, здається, нема гіршого злочинця в світі як маршал Тіто.

Ось його „злочини" супроти правовірного комунізму:

1. Югославський диктатор, після свого розриву з Москвою, заборонив у школах своєї держави російську мову. 2. Він доказує, що Югославія сама себе визволила від німецької окупації і не має чого дякувати за свою самостійність Москві. 3. Тіто й його однодумці вважають себе за „ліпших „марксистів" ніж Сталін. 4. Югославські комуністи доказують, що кожна країна може йти до соціялізму своїм шляхом, а тому не визнають над собою і світом московської опіки та відмовляються йти у своїй внутрішній політиці слідом за Сталіном. Наприклад, Тіто звелів зліквідувати в своїй державі колективізацію сільського господарства, і проголосив, що ця система розплоджує тільки лінюхів та приводить народ до голоду.

Із цих фактів бачимо, як далеко зайшов розлам між Тітом і його колишнім учителем Сталіном. Відносини настали такі, що „добрий учитель" з радістю утопив би свого учениика в ложці води, та тільки „капіталістичні імперіялісти" не дають.

Яке відношення сил є між Югославією і державами-сателітами?

Комуністичні партії в „народніх демократіях" Москва використовує як своїх холопів, що мусять виконувати кожний наказ Сталіна. Хто тому хотів би противитися, рискує своєю головою. Сталін незаінтересований у тім, щоб комуністичні уряди в державах-сателітах мали прихильність у народніх масах. Навпаки, він хоче, щоб комуністи в „народніх демократіях" були в своїх країнах зненавиджені, бо тоді вони вірніше будуть служити Москві. Інакші відносини в Югославії: Тіто мусить шукати грунту в власнім народі, бо, в разі конфлікту з сусідніми державами, він може надіятися тільки на силу свойого війська. Тітова комуністична партія складається переважно з учасників його партизанської армії, що билася проти німецької окупації. Вони несильні в „марксизмі-ленінізмі" та в інших теоріях, але вміють добре битися на фронті і на їх вірність може покладатися Тіто. 30 дивізій Тіта — це в сучасній Европі головна сила, що може активно виступити проти совєтської аґресії. Ось чому західні великодержави, хоч ворожі до комунізму, готові помагати Тітові в ого обороні перед совєтським імперіялізмом.

М. Д.

Вол. Дорошенко

Совєтський „фолкльор"

(Не анекдот, а факт)

З припиненням так званого українізаційного курсу на підсовєтській Україні, що закінчився масовими арештуваннями, в'язненнями, засланнями й розстрілами тисяч української інтеліґенції, в тім і визначних учених, настав кінець більш-менш незалежній, національній українській науці, що так буйно розквітла в 20-их роках. Після процесу СВУ (Спілки визволення України) українознавство майже перестало існувати, а ті нечисленні праці з української історії, літератури й мови, що часом появлялися, були перейняті виразною русифікаційною тенденцією й мали за завдання опльовувати українські змагання до власного державного життя в минулому й сучасному та доказувати залежність українського народу від „старшого брата" — москаля.

Ця тенденція спотворювала всі українознавчі праці 30-их років і цілком їх знецінювала. Краще було б, якби вони взагалі не виходили. Єдиним вийнятком були хіба спорадичні розвідки з археології, цінні передовсім зібраним матеріялом Але зате етнографія, якою так заслужено славилася досі українська наука, перестала існувати. Припинилися не тільки студії, але й збирання сирового матеріялу. Фолькльор і етнографія, можна сказати, зазнали нищівного удару враз із розгромом села й його земельних відносин. Уже й перед тим збирання лексичого матеріялу з уст народу, що його почали списувати і окремі люди й цілі експедиції на доручення Української Академії Наук, напотикали на перепони з боку большевицьких чинників: мовляв, академія орієнтується на минуле, на „куркуля", а треба йти з поступом, числитися з тими змінами, що їх вносить у народну мову місто, носій пролетарської революції.

Тепер вороги українства ще з більшою силою виступили проти такого природного змагання, як зберегти для науки своєрідні звичаї рідного народу та його словесну творчість. Ці звичаї й ця творчість засуджувалися на смерть, як контрреволюція, як прикмета й власність „куркулів" та „підкуркульників", кляси, яка має перестати існувати. Виявом цього походу проти українського духа було скасування гуманістичних відділів Академії Наук, як непотрібних і ворожих. Проте згодом влада, з огляду на закордон, знову потворила їх у вигляді відповідних українознавчих інститутів, що мали вести свою роботу за вказівками „уряду й партії". Отже засновано й Інститут Українського Фольклору, який час від часу почав випускати збірки нібито записаного з уст народу матеріялу. І знаєте, що то за матеріял? Виключивши збірки „Народна пам'ять про Т. Г. Шевченка" — все це були нібито записані з уст народу пісні, приказки, оповідання й легенди про . . . Пушкіна, Суворова, Леніна й, розуміється, про батька рідного. І вся ця безсоромна фальшивка видавалася за щиро-народний український фольклор і випускалася під фірмою Академії Наук!

Та стояло лише побіжно перекартковувати ці на доброму папері видані книжки, щоб побачити всю нікчемну мізерію отієї, з дозволу сказавши, „народної" творчости, що їх продукували різні косарики та їм подібні „науковці".

Але ось восени 1939 р. большевики окупують Західну Україну. Згори треба було припускати, що не одному з співробітників інституту фольклору заманеться зробити карієру, назбиравши в щойно „визволеному" краї присмного для „уряду й партії й особисто тов. Сталіну" (звичайна маґічна формула большевиків) матеріялу. Та годі було сподіватися, що це станеться так скоро. А тим часом сталося і то дуже вчасно. Одного жовтневого ранку 1939 року до бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка, де я урядував як директор, приходить совєтський старшина, як звичайно, зодягнений у лихий військовий одностріій, та, видко, й зле відживлений. Рекомендується: науковий співробітник Інституту Фольклору Академії Наук УРСР, тепер ляйтнант червоної армії Ф. Лавров. (Зауважте — Лавров — не Лаврів. Зміняти прізвища ов на ів — уважалося за контр-революцію. Отже був тоді у Львові й співробітник Інституту української літератури Ковальов, — не Ковалів).

Прийшов т. Лавров познайомитися з західньо-українськими етнографічними виданнями, бо хоче у вільних від служби хвилинах продовжувати свої студії над українським фольклором.

За пару день він звернувся до мене з проханням допомогти йому призбирати різний фолькльорний матеріял серед місцевої української людности. Його, мовляв, особливо цікавить відгук населення на панування польських панів: пісні, оповідання, леґенди на тему польського гнету, а надто відгук на події, зв'язані з визволенням краю: прихід червоної армії, виступи вождів СССР, в першу чергу тов. Сталіна. Видко, Лавров ішов по гарячих слідах, бажаючи випередити можливих конкурентів і стати правдивим стахановцем у совєтській науці. Йому, бачте, хотілося відвідати насамперед Гуцульщину, яка вабила його леґендами про Довбуша й інших опришків, месників народних кривд, на зразок Кармалюка, що його шанувала совєтська наука. Лавров мріяв записати на Гуцульщині чимало нового, ще незнаного матеріялу про боротьбу завзятих українських верховинців із панами гнобителями: дідичами-феодалами та австро-польською адміністрацією.

Мені цікаво було побувати на провінції зараз по приході червоної армії та й чому, думаю, не допомогти молодому вченому, а заодно й приглянутися до совєтської людини — що вона з себе уявляє. „Гаразд, — кажу, ідемо". Куди — до Жаб'я, розуміється. Але поки п.

(Закінчення на стор. 3-тій)

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

12)

Шубин на поверхні Колі нічого б не зробив. І треба було хлопцеві порадити, щоб він удав, ніби захворів і від підземної праці відмовився. Може й не надовго, може на одну тільки зміну. Заплутати б старому його розрахунки, попсувати пляни і все б минуло.

Але чому б минулось? Зоря нова спалахнула б? Шубин змилостивився б? Ах! Знову Шубин. Ніякого Шубина. Сліпий припадок і більш нічого. Треба стерегтись, на кожному кроці стерегтись.

— Колесник, виходь! — почув я з-за „органки" бригадирів голос. — Виходь швидше, стеля тріщить!

Стеля, справді, тріщала, як від великого морозу лід. Обдивився навколо і роботи вже не знаходив. Здається, вже всі стояки попідрубувані, хіба ото ще один, посеред ділянки. І як він залишився, як я його обминув? Підліз я до того останнього стояка, замахнувся сокирою, та не вдарив. В очах мені майнув огонь, мов пролетіла зірка якітоді, Коліна, прорізала вона всю товщу надрів і погасла в глибокій прірві.

— Це мені острога, — вирішив я. — Досить діткнутися сокирою до стояка й стеля сяде і я не встигну навіть зойкнути. Та навіщо мені чіпати? Його і так роздущить стеля, мов насіннину.

Не відриваючи від того останнього стояка погляду, я позадкував до „органки", бо мені здавалось, що як не буду на нього дивитись, то він упаде, а з ним і вся стеля.

Та нічого не сталось і коли я перелазив через вікно за „органку", і коли спускався в штрек і аж поки не дійшов до гурту людей, що стояв в безпечному місці. А там налетів на мене Ворона і штурнув мене спиною в стіну.

— Божевільний! — верещав він оскаженіло. — Одного відвезли, то й тобі туди захтілось? Лава ось-ось сяде, а він хоробрість показує . . .

— Там стояк, — белькочу я розгублено.

— Сам ти стояк! — кричить він, але вже без злости і замітивши мене, почав намовляти робітників першої зміни, що вже сходились, не хвилюватись, бути спокійними. За кілька хвилин лава почне сідати і часу вони не прогають, своє надолужать.

— А ви, молодці, виходьте з шостої вечора, — наказав десятник нашій бригаді. І крутнувшись, зник, мов провалився.

Коли ми йшли до кліті, в ходку, може, на тому місці, де Коля ділився зі мною своєю радістю і висловлював свої вагання, Іван Кузьмич мовив до мене:

— Чого ти, Григоріє, затримався в лаві? Що робив там? Ми ж гукали тобі, що виходимо. А ти чи не чув, чи хто тебе зна... Хвилювалися ми страшенно. Тільки одного вивезли, н вже й другий. У того хоч дітей нема, а ти ж чоловік жонатий. Не можна так, Григоріє, не можна...

Замість відповісти щось на його теплі співчутливі докори, я запитав:

— Ви снам вірите, Іване Кузьмичу?

Бригадир здивовано глянув на мене, ніби в мойому питанні запідозрівав якийсь підступ. Але незабаром посміхнувся.

— Якби я вірив, Григоріє, у сни, у чортів, у відьом і в їхні кочерги, якби я вірив у людей і людям, якби я вірив всьому і всім, то однак мені ніхто не повірить, що я невинний в загибелі Колі Брашка. Винні мусять бути, їх шукатимуть і на мені все окошиться.

— Я вам вірю, Іване Кузьмичу. Не ви винні, а я. Тільки я і більш ніхто!

Бригадир навіть зупинився й схопив мене за руку.

— Ти що? Нілиці наївся? Чи що з тобою?

— Іване Кузьмичу, — казав я йому пошепки на вухо. — Я знав, що Коля загине, а не запобіг тому. Хлопця ж можна було врятувати.

— Дурниці верзеш, Григоріє, — суворо, хоч і тихо, мовив бригадир. — Ніхто нічого не знав. Зрозумів? А як багато базікатимеш, то сам знаєш, де опинишся...

— Ви не знали, а я знав, — наполягав я. — У сні я бачив Шубина і він мені казав, що Колю забере до себе. А трохи пізніше погасла на небі одна зірка і Шубин знову сказав: „То Коліна Брашкова..."

Спочатку Іван Кузьмич слухав з таким напруженням, ніби ніяк не міг зрозуміти про що йде мова, та потім розреготався, і вилаявши, пішов від мене, не бажаючи слухати, як йому здавалося, нісенітниці.

Настільки я почувався стомленим, що ледве доплентався додому. Хотів одразу лягти в ліжко, але Дарка не пустила, присилувала снідати і поки я їв — скаржилась на хлопців, на дітей, бо Федько в школі вибов шибу й довелось за шкоду заплатити та ще й перед директором попочервонівши, блимати очима на докори, що батьки до дітей своїх байдужі.

Федько ж, хоч і бешкетник, а вчився, посередніх оцінок майже не має, його тільки взяти в руки і дитина буде не гіршою, як в гарних батьків діти. А з Петриком ціле нещастя. Зошити в нього такі, ніби пише на них не в школі, а в шахті, умивається завжди з плачем, в голові ж у нього самі голуби, одним оком дивиться в книжку, а другим зиркає в вікно, чи нема там „чужака".

— То все пусте, — кажу я Дарці. — Аби зорі їхні в небі мерехтіли.

Жінка, не задовольнившись відповідю, почала докоряти мені, що я дітей псую, що через мою байдужість ніколи з них людей не буде, повиростали, вони слідком батька полізуть у шахту і довбатимуться там усе життя, мов кроти. А в гарних батьків діти вчаться на інженерів чи командирів. Ото приїздив до Ревунчихи синок, так любо подивитись — командир над літунами, на Хасані з японцями воював, два ордени має.

— Що ти мені Ревуном дорікаєш, — роздратовано сказав я Дарці. — Він людей убиває, за те його орденами нагороджають. А я не хочу із своїх дітей робити убивців. Смерть і так на кожному кроці на людину вичікує. Такий гарний хлопець був Коля Брашко, а цієї ночі без допомоги Ревуна на той світ пішов.

— Який же Брашко, — сполохнулася Дарка. — Чи не той, що все співає?

— Співав, та відспівався.

Дружина, забувши за свої нарікання, розпитувала, як же саме сталося нещастя, зовсім вбило, чи може скалічило тільки, чи я був далеко від того місця, де загинув хлопець. Розпитувала б мене і до вечера не тільки з цікавости чи з жалю до небіжчика, як з боязкости, щоб того ж не сталося зі мною.

— Хлопцям я шайби попідґвинчую, — сказав Дарці. — Ти за них не турбуйся. На те ж вони й діти, щоб вибрикували. Підростуть, то вгамуються. Петрик голубів кине, а захопиться літунством. Федько ж моряком буде, він пригоди любить. Плаватиме на пароплавах по всьому світу. А Петрик літатиме. Почуєш гудіння літака, Дарко, вийдеш з хати, а тобі з-під самого неба махатиме син хусткою, мовляв, привіт старенькій мамі і старому шахтареві Колеснику. Тоді вже ми страї будемо, жінко. Так. А покищо попідґвинчую шайби. Учитись треба. І Коля Брашко хотів учитись, та зоря його передчасно погасла.

— Ти сьогодні дивни, Григоріє, — каже Дарка. — Нервовий, чи що. Смерть людську бачив, тому й такий, — дійшла вона до висновку й почала стелити постіль...

(Продовження буде).

Збагачуймо наше життя

Коли маленькими дітьми бігали ми босими ногами по рідних луках, часто ставали над потічком, чи рікою, і як герой Самчукової „Волині", питали себе: куди пливе ця річка?

Гін за пізнанням, бажання збагнути невідоме, тягло нас у далекий, незнаний світ. І нехай, що холод і голод, і трясавиці — мочарі і чорна ніч, — молода душа, зачарована невідомим, як дитина течією ріки, змагала до зрозуміння явищ життя, до „відкриття нових земель". І з кожним новим осягненням хотілося крикнути словами Міранди з Шекспіровської „Бурі" — „чудовий новий світ"!

Але не у всіх нас горить бажання відкривати все нові береги ріки. Нас часто вдоволяє якийсь один принагідний затишний беріг і, осівши на ньому ще зовсім молодими, забуваємо, що ріка всеж пливе далі. Нас уже більше не цікавить оце допитливе „куди?"

Може роки неволі послаблювали в нас отой гін за пізнанням нового, оце бажання збагачувати життя. Чужий гнет, це єдине оправдання, що ми сліпі не помічали розкиданих по рідній землі самоцвітів, що ми глухі не чули божественних звуків, якими наповнене ціле єство нашого народу.

Хочби й згадати лист В. Власовського з Парижу („Арка" 1948), де він, обговорюючи в Парижі виставку творів сучасного світової слави мистця Марка Шаґаля, згадує про „чоловягу — Никофора", „без роду й місця походження, без означення віку", який з'являвся в підгірських околицях західньої України в лікувальних осередках „озбросний дешевими акварельками, шматками зшиткового й клункового паперу" й продавав по 10 грошів свої твори.

Ми — проходимо мимо. Поляки викупили всю „мазґанину" цеї людини, називаючи Никифора малярським феноменом, роблячи виставки його творів і висилаючи їх за кордон, мовляв, це наш (польський) Шаґаль.

Чи лише брак державности може бути відповіддю чому не один такий „Никифор" канув в воду, чи склав свої талани на чужім жертівнику?

А яка може бути відповідь на заввагу німецького мандрівника з 19. століття Г. И. Коля: „Українці, це мабуть найбільш співочий народ у світі, хоч вони ще не подарували Европі жадного композитора". Невжеж і тут відповідь „брак державности"? А хіба польська держава дала змогу вирости Шопенові? А Бетовена хіба створив добробут? А Моцарта? — Він же ж був похований у ямі для жебраків! Не держава і не добробут, а навіть їх ґенія замало на те, щоб стати тим, чим вони стали. Бо як каже Едісон: „ґеній — це 98% поту, а 2% таланту". Найважніше оце бажання збагачування власного життя, бажання здобування, творення.

Тепер ми на чужині і слід нам зрозуміти, що тут у цьому новому світі існують не лиш кінотеатри, радіо і телевізія. Цей новий світ сповінений спадщиною великих ґеніїв, що жили сотки літ перед нами і молодими талантами, що горять бажанням виявити багатства своїх душ.

Може ми надто розгублені в великім новім світі. І тому, що плякати фільмові найбільш замітні — ми йдем в кіно-театри, а тому, що звуки радіо найголосніші, ми вдоволяємося ним. Але у нашім рідним середовищі ми маємо представників всіх родів мистецтва. І їх обовязком є дораджувати нашому суспільству, а головно молодому поколінню як використовувати дозвілля, як пізнати дійсне, духове обличчя нового для нас світу і могти розвинутись намим і принести добру славу свому народові, збагачуючи мистецьку скарбницю світу.

І тому радісно вітаємо такі доповіді, як доповідь хореографа Марії Пастернакової „Танок, як вияв духової культури народу", що недавно відбулася в Торонто, в Канаді, в Об'єднанні Педаґоґів. Тема, надзвичайно цікаво оформлена, з багатими ілюстраціями (на епідіяскопі) притягнула багато слухачів різного віку й фаху і викликала живу і довготрівалу дискусію, не так на залі, де більшість ставила запити, як при пізніших зустрічах слухачів. Дуже приступно і зрозуміло для кожного пані Марія Пастернакова вияснила різницю між клясичними і модерним балетом. І неодному вибрані тержихори, як Заклинська, Прийма, Кравців вибрали собі за взір не повітряну кантилену клясичну Анну Павлову, а босоногу Ізадору Дункан, колись самотню і малозрозумілу, матір модерного танку. Танку, якого краса не в витресованому русі м'язів під звуки музики, а в суб'єктивнім руховім і мімічнім вислові почувань. Танку, який вимагає від танечниці не лиш клясичної краси тіли й вишколу, але й великої глибини духа. Танку, який може відтворити лиш справжній мистець. Танку, який шукає тем не лиш в казках, але сміливо черпає теми зі всіх ділянок життя, а навіть сягає понад життя й знаходить ґеніїв, які у величезнім пориві духа не вагаються відтворити „ангела благовіщення" (Гаральд Кройцберґ), чи „життя Марії" (Розалія Хладек.

Слухачі доповіді, завдяки вмілому доборові світлин і незвичайно доступним поясненням мали змогу відтворити в своїй уяві головні креації таких, світової слави балетмайстрів як Вацлав Ніжинський, Гаральд Кройцберґ, Мері Віґман, Курт Джюс і Марта Ґрегам (найбільша сучасна американська танцюристка й хореограф). Рівно ж запізналися з історією розвою балету на Рідних Землях. Слід зазначити, що з розвоєм балету на Західних Землях в'яжуться не лиш прізвища Оксани Суховерської (руханкового педаґоґа і основниці першої української школи мистецького танку у Львові) й О. Федак Дрогомірецької (учениці Далькрозе й основниці школи ритмічної ґімнастики у Львові) але й Марії Пастернакової, єдиного знавця всіх форм мистецького танку в теорії й практиці. Тільки завдяки їй Західна Україна мала статті, репортажі, рецензії на теми танкового мистецтва.

І коли б бодай частина наших передових людей хотіла присвятити трохи свого дозвілля для правильного використовування того ж таки дозвілля нашим загалом, дала б змогу не одній молодій душі вповні вирости, розвинутись, дійти до найвищих вершин, а не осідати на принагідних берегах.

І може прийде час, що кінотеатри не будуть такі переповнені в суботу, а більше з'явиться наших дітей на концертах малих музик і на щорічних виступах Віденських Хлопчиків, де спів доведений до найвищої досконалости і лишає несамовите, незатерте враження на ціле життя. І може прийде час, що при спільних зусиллях ми більше будемо цінити свої самоцвіти і багато наших прізвищ ввійде в ряд світової слави ґеніїв.

Ірина Гошовська

Совєтський „фольклор"

(Докінчення зі сторони 2-ої)

Лавров поладнав свої службові справи, поки звільнилося військове авто, яким ми мали їхати, минув визначений на виїзд час. Добігала обідня година, як з'явився мій фольклорист. „Де ж тепер, кажу, їхати до Жаб'я. Пізно. Приїдемо надвечір — коли ж будемо шукати й опитувати людей?" А він же хотів вернутися ще того самого дня до Львова.

— „То їдьмо, каже, до Синевідська. Це ближче".

Годилося б пообідати, щоб не голодувати в Синевідську. Не знати, чи удасться там щось дістати перекусити. Але Лавров і думати про це не хоче. Спішиться конче їхати. „Ну, то їдьмо!" Думка така, що пан ляйтнант певне захопив із собою куферочок із харчами. Буде щось з'їсти й випити, як належиться офіцерові. Не без того, що й мене почастує.

Але моя запобіглива дружина пхає мені силоміць у руки невеличкий вузлик. „Візьми та й візьми, на всякий випадок". Шматок хліба, яйце й пару яблок. З тим і поїхав я на бойкя.

— До кого ж заїхати? — „До школи, — каже Лавров, — нам повинні допомогти вчителі. Ми на Україні все до школи заїздимо в таких випадках". Несподіваний приїзд совєтських військовиків (бо й шофер був вояк) здорово налохав і школярів і ціле вчительське „тіло". Але довідавшися, в чім річ, заспокоїлися. Учительки в один голос радять удатися до місцевого панотця. Єгомость, кажуть, здавна дуже цікавиться етнографією й має цілі стоси списаного з уст народу матеріялу. Там знайдете цілий скарб. Але Лавров і чути не хоче про це. Адже ж за гостину в „попа" влетіло б йому від влади. Просить учительок, щоб проспівали йому щось із своїми учнями про боротьбу з панами й таке інше. Наївне було його бажання почути пісень про Червону армію й Сталіна. Та навіть у найкращому випадку такий вчасний відгук був неможливий, не кажучи вже про те, який міг бути зміст того відгуку. Адже ж „совєти" щойно прийшли й населення ще не мало часу їм приглянутися, належно оцінити й подати ту свою оцінку в своїй творчості. Що робити? Проспіваних школярями й школярками пісень було замало та й зміст їх не дуже захоплював Лаврова. То все не те, що йому треба. На щастя хтось із школярів згадав, що є в селі парубійка, який складає вірші на всякі можливі випадки. Може він щось наборзі скомпонує.

— „Давай його сюди!" — каже Лавров, зрадівши. Побігли школярі. Прибігає, засапавшися, той парубійка-віршар. Та що ж і він не вміє нічого сказати ні про Червону Армію, ні Сталіна. Довелося нашому стахановцеві від фолькльору задоволитися тимчасом парою віршилищ, що йому проказав сільський піїта — щось про польських панів та поліцію. Але хитрий хлопчисько потрапив таки котрийсь із своїх віршів перелицювати тут таки при нас так, щоб догодити Лаврову, й обіцяв йому зладити цілу купу на бажані теми. Лавров дав йому адресу, на яку той мав вислати свої твори.

З тим ми від'їхали, не вступаючи більше нікуди. Був уже пізній вечір, а ми нічого ще не їли. Виявилося, що червоний ляйтнант, у противлежність до свого колеґи з царського часу, не запасся жадними харчами. І він і його шофер нічого зі собою не взяли й від рана не мали й рісочки в роті. Я ледве заморив черв'яка з того вузлика, що дала дружина, а ділитися з товаришами на дорозі не було чим. Так із порожніми животами й майже з порожніми руками верталися ми зі своєї виправи. Та лиха доля не сприяла нам і в поворотній дорозі. Не доїздячи до Стрия, попсулося авто. Було воно страшенно виїжджене, а шофер при виїзді зі Львова не вважав потрібним його оглянути. Довелося йти пішки до міста й добувати транспорт перетягнути авто до майстерні. На щастя була вона недалеко на передмісті. Лавров мусів лишити шофера з автом у майстерні до наступного дня, бо майстер скорше не обіцяв направити машину. Давши шоферові грошей на харч і заплату за направу, почимчикував Лавров зі мною до комендантури, що містилася далеко таки в центрі міста.

Поїзди тоді курсували неакуратно. До Львова вже поїзд відійшов і нам загрожувала ночівля в непривітній обстанові, без перспективи чимсь підживитися. Я вже кляв себе, що згодився товаришити Лаврову, що виявився зовсім нецікавою людиною. З ним не було про що говорити. На щастя до Львова їхав власним автом якийсь високий совєтський старшина, елеґантно убраний. Лавров упросив його взяти нас із собою, що він, спасибі йому, і вивчив, довізши до готелю Жоржа, де мешкав.

Не знаю, чи їздив ще коли й куди саме мій фольклорист, але до мене вже не звертався. Мабуть, довідавшися від кого слід, що я підозрілий петлюрівець, не хотів компромітувати себе моєю особою. Але до половини 1941 р. він мав досить часу на свої позаслужбові вилети в терен і напевно діпняв таки своєї мети, при помочі таких творців, як згаданий синевідський парубійка, бо по війні накладом Інституту Фолькльору вийшла його збірка українського народного фолькльору Західної України. Не відомо мені тільки, чи автор її дістав Сталінську премію за свою працю, в якій „відображена" радісна вдяка „трудящих" Західної України тов. Сталіну за визволення з фашистівського ярма та об'єднання з єдинокровними (й додамо від себе: малокровними) братами з УРСР.

А така премія за шиту білими нитками фальшивку йому безперечно належиться.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

З Життя Громад і Організацій

НЮАРК, Н. ДЖ.

Про чоловічий хор „Трембіта".

Чол. хор „Трембіта" переходив, як багато інших укр. хорів по більших наших еміґраційних осередках в ЗДА, різні фази свого розвою і діяльности. Оснування цего хору датується ще від місяця жовтня 1949 р. Вісім нових еміґрантів, аматорів-співаків (а м. і. і тепер. дириґент п. М. Добош), які прибули у згаданому часі з Европи до Нюарку, щоб тут континувати наше музичне мистецтво, були основниками цього хору. В хорі залишилось досі з числа основників ще чотирьох співаків.

В тому часі старша українська еміґрація в Нюарку ставилась з певним недовірям до цього почину цих вісьмох співаків в культурній праці на терені Нюарку. Навіть приміщення на переведення проби хору приходилось цим 8 людям з трудношами здобувати. Одначе ці обставини не зразили цих кількох ентузіястів музичного мистецтва, які вперто продовжували дальше свою працю, співаючи на Богослуженнях та виступаючи на різних імпрезах.

По вдалих виступах цього чоловічого хору, м. і. на церковному концерті, який влаштовано в порозумінню з тов. „Самопоміч" і місц. парохом о. Краєвським в місц. нім. костелі та на святі роковин Т. Шевченка, цей хор, вже у збільшеному числі (дириґент п. Добош), зумів здобути собі вже в місяці березні 1950 р. на терені Нюарку, так би мовити, повне право громадянства.

Відтак слідували дальші виступи хору в р. 1950 з меншими та більшими успіхами: на святі героїзму Укр. Армій, влаштованому місц. відділом ОбВУА на концерті в Пасейку, концерті для Черв. Хреста, на посвячені гр.-кат. церкви в околиці Нюарку. Управа хору маючи на думці звязки та культ. співпрацю з другими установами в Нюарку і околиці та хором „Думка" в Ню Йорку влаштувала 26. 8. 1950 забаву, на яку запрошено згадані установи. В цьому часі закуплено для 30 осіб національні одностриої, в яких співаки виступали на імпрезах.

Управа хору по належитій підготовці влаштувала 1. X. 1950 р. самостійний концерт українських пісень, хре щення цього чоловічого хору і забаву, де виступили з промовами о. Краєвський, адв. І. Романишин і д-р П. Гайдучок. Підчас цього небуденного Свята, на якому виступав теж з продукціями на бандурі відомий на терені Нюарку п. Юркевич і на ґітарі п. Кононів, численні приявні гості вписувались до пропамятної книги. Імпреза ця, на якій згаданий чоловічий хор охрещено назвою: „Трембіта", лишила по собі гарний спомин а хор по свойому тоді виступі заняв, словами одного з промовців на святі, відповідне місце у громадсько-організаційній гієрархії. Дальші вдалі виступи хору: на святах-Академіях Листопадового Зриву в Нюарку і Елизабет, на Академії в честь митрополита А. Шептицького в Нюарку в місяцях листопаді і грудні 1950 р. ще більше спопуляризовували ім'я і піднесли авторитет хору.

По загальних зборах членів хору „Трембіта" в дні 17 XII. 1950, на яких ще раз підкреслено, що хор є цілком самостійний. Як церковний хор існує в Нюарку окремий мішаний церковний хор під управою проф. Каськова. До управи хору „Трембіта" ввійшли м. і. д-р О. Утриско, як голова, Р. Набережний, заступник голови, М. Добош, дириґент, мґр. Кіндрачук, секретар. Окрепкий і інші.

Хорові вдалось влаштувати Концерт Колядок в дні 6. I. 1951 (Свят-Вечір) з місцевої радіовисильні. Понадто хор виступав на Святі Соборности 21. I. 1051 і на власному концерті в Елизабет 28. I. 1951 (про що були свого часу рецензії в „Свободі"). Успішні були теж виступи хору на Концерті Колядок у лічницях в Нюарку і у Вероні, де знаходилось чимало українців на праці і як хворі на лікуванні.

Управа хору для вирішення деяких важних проблем у громадських справах, в ділянці вокального мистецтва на терені Нюарку і околиці, у справі укр. радієвої передачі і у звязку з тим зорганізування потрібного на це фонду, влаштувала зустріч хору з представниками громадянства в Нюарку в дні 24. II. 1951 в приміщенні Укр. Централі. Крім членів хору враз з їх дружинами прибули тогож дня численно представники місцевих установ і організацій та індивідуально запрошені давні і нові еміґранти, щоб для спільних культурних потреб в Нюарку знайти спільну мову. При скромній перекусці засіло при столах около 70 громадян (ок), яких привітав голова хору „Трембіта", зясовуючи ціль скликання згад. зустрічі. По відспіванні хором ґрімкої пісні „Задзвенімо" реферував дальше голова хору про завдання хору на терені Нюарку. Згадуючи коротко про минулі перепони в праці хору, а відтак про осяги хору досі, про укр. радіопередачу голова підкреслив, що наші хори — про що вже була згадка на сторінках нашої преси — в більших еміґраційних осередках ЗДА: хор „Думка" в Ню Йорку, „Сурма" в Шікаго, хор у Филаделфії, Дітройті, як рівнож хор „Трембіта" в Нюарку беруть обовязково участь у всіх національно - громадських святах, сповняючи часто національно-репрезентативну ролю. Хори ті вкладаючи максімум енергії і праці борються за свою екзистенцію відкликуючись часто безуспішно за поміччю до громадянства. Ця зустріч при оживленій дискусії, в якій забирали голос: о. парох Краєвський, адв. І. Романишин, д-р В. Кузьма, М. Леськів, проф. Каськів, проф. Цяпка, інж. Загайкевич, інж. Кисілевський, Дармохвал, д-р Каратінка, Р. Левицький, д-р Гайдучок і як теж і члени хору, порушуючи при цьому багато питань, затягнулась до півночі.

Заходом хору відбулась 3. III. 1951 добре зорганізована забава в залі Чорноморської „Січи" в Нюарку, яка під вмілим проводом аранжера п. Юркевича, при всякого роду гарних несподівандах та орхестрі Босого-Гірняка вповні вдоволила гостей та залишила по собі гарний спомин.

В дні 10. III. 1951 виступив хор з кількома піснями до слів Шевченка на святі роковин нашого ґенія, яке влаштували студенти в Сетон Голл Юніверсіті, Урбан Дивіжен при 40 Клінтон Ст. в Нюарку. Слідуючого дня 11. III. 1951 виступив цей хор теж на святі-академії в память укр. духовенства, жертв, закатованих большевиками на рідних землях.

Поданий короткий огляд діяльности хору „Трембіта" виказує безперечно позитивну її риску і необхідну конечність існування цього хору на терені Нюарку. Всеж таки цей хор не знаходить піддержки у великої частини громадянства, хоч на це вповні заслуговує. Для характеристики належить згадати, що на терені Нюарку живе чимало наших громадян з добрими голосами, однак користи з цього хорові ніякої, бо крім призначання, що такий хор в Нюарку потрібний, хор не одержує жадного підсилення в голосах. Зрозуміло, що серед таких обставин праця хору, який розпоряджає кількома гарними голосами, не може осягнути бажаного мистецького рівеня, хоч є це мрією деяких членів хору, а в першій мірі управи враз з дириґентом. Проби відбуваються двічи в тижні в Укр. Централі, в приміщенні, яке заходами проф. Каськова відступлено хорові даром.

Як довідуємось з нашої преси, що з прибуттям до ЗДА нашої численної нової еміґрації, по більших чи менших осередках зорганізовано велике число хорів. У зв'язку з цим наростає конечність створення організації централі для обєднання усіх наших хорів. Це було б першим кроком в напрямі піднесенння нашого вокального мистецтва, а заразом поширення української пісні між американцями.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Вечір Державности Карпатської України.

В суботу, дня 14 квітня ц. р. в школі св. Антонія в Міннеаполіс відбувся цікавий і змістовний вечір Державности Карпатської України. Влаштував його спеціяльний комітет бувших учасників подій на Карпатській Україні. Вечір складався з трьох частин: реферату, концертової частини та фільму „Трагедія Карпатської України" Вечір відкрив член комітету мистець-артист М. Михалевич.

Реферат виголосив інж. д-р Микола Кушніренко, що декілька літ був на Карпатській Україні, а при тому досліджував економічно - соціяльний стан тамтешних селян та спеціяльно — історію церковно-релігійних відносин на К. Україні. В своєму рефераті він зазначив, що свідомість відрубности й неподібности української культури до культур сусідніх в формі так званої „руськости" з'явилася на Карпатській Україні досить давно — ще в XVI-XVII століттях. На жаль, ця свідомість в дальших часах не розвивалася і майже в незміненому стані дожила аж до першої світової війни. Більшість інтелігенції змад'яризувалась, також і більшість греко - католицького священства, крім невеликого гуртка священиків на чолі з о. д-ром Августином Волошином. Поруч з моральним утиском ішов утиск господарський. Карпатські „русини" починаючи від 70-х років минулого століття стали рятуватися від цього утиску еміґрацією до Злучених Держав Америки. Ці еміґранти приносили з собою до Америки національну свідомість в тій формі, яка тоді існувала в Карпатській Україні, вважаючи себе „руськими", „русинами". Число цих еміґрантів майже дорівнює сучасному числу населення Карпатської України. Вони створили в Америці свої міцні та багаті організації. Але національна свідомість мешканців Карпатської України в часах першої світової війни та після неї швидко йшла вперед, розвивалася.

Руська Рада в Хусті після закінчення першої світової війни ухвалила прилучити Закарпаття до Західньо-Української Республіки. Ця держава впала і тоді Закарпаття прилучилося до Чехо-Словацької Республіки. Чехи побудували на Карпатській Україні багато шкіл, а вчителями в них дуже часто були українські еміґранти, колишні вояки Українських Армій (УНР та Галицької). В повному контакті з місцевими українцями вони виховали нову генерацію карпатської молоді на свідомих синів соборної і незалежної України. Кінець 1938 року приніс Карпатській Україні великі зміни. На чехів сильно тиснули німці, Словаччина та Карпатська Україна жадала від чехів обіцяної і нездійсненої автономії. Чехи, хоч і нерадо, але мусіли йти на уступки, і від кінця 1938 р. Карпатська Україна стала автономною країною в рямцях ЧСР. Майже пів року йшла горячкова праця над розбудовою цієї країни. Були переведені вибори до Сойму Карпатської України і дня 15 березня 1939 р. цей Сойм зібрався в Хусті та проголосив Карпатську Україну незалежною державою, ухвалив основні закони та вибрав президента о. д-ра Августина Волошина. Закони, ухвалені Соймом, ясно свідчать, що Сойм думав про Карпатську Україну як складову частину цілої Соборної і Незалежної України. А дня 16 березня мадярське військо обсадило Карпатську Україну, знищивши в боях тисячі карпатської молоді.

На жаль не було нічого зроблено, щоб перекинути місток між старим краєм і карпаторуською еміґрацією в Америці, щоб національна свідомість цих еміґрантів в Америці пішла так само вперед, розвивалася, як і національна свідомість в Карпатській Україні. І це завдання стоїть перед нами і сьогодні.

Концертова частина складалася з сольоспівів п-ні Зої Зизюк та п. О. Сагуленка, деклямацій та виступів хору церкви св. Михаїла під батутою дириґента С. Білого. Хор крім декількох народніх пісень виконав вірш Яри Славутича, покладеного на музику Г. Китастим та композицію на карпатоукраїнські теми самого С. Білого.

Нарешті фільм „Трагедія Карпатської України" більшу частину якого наточив покійний американський українець Петро Лисюк, що при цій праці поклав своє життя, вбитий ворожою кулею, наочно показав глядачам ті події, про які говорилося в рефераті, деклямаціях і співах.

Цілий вечір зробив на присутних велике й гарне враження, хоч програма була дуже перевантажена і виконання її тривало майже чотири години.

На салі можна було бачити людей з різних парафій, з різних політичних партій, і тому цей вечір мав хаарктер початку всенаціонального об'єднання українців міст Міннеаполіс та С. Пол.

За це все ініціятивному комітетові, а особливо ого поодиноким членам — як д-р Л. Гуменюк, Павло Кукурудза, М. Михалевич — належить щире признання та подяка.

Проф. **Віктор Доманицький.**

ЗАКЛИК

Громадський Комітет Вшанування Двадцять Пятої Річниці Смерти Симона **Петлюри** закликає письменників, журналістів, колишніх співробітників Головного Отамана та усіх громадян, що бажали б і могли б причинитися для відзначення цеї річниці в українській або чужомовній пресі, — надсилати до Комітету готові до друку матеріяли на нижче подану адресу голови Пресово-Інформаційної Комісії.

Комітет буде рівнож вдячний усім громадянам, що ласкавим випозиченням світлин з життя й діяльности Симона Петлюри допоможуть авторам спогадів про Головного Отамана зілюструвати їх статті в пресі.

Світлини та цінніші матеріяли можна передати особисто в УККА під 50 Чорч Ст.

За Громадський Комітет:

Др. М. Шахнович

P.O. Box 721 Church St.
New York 7, N. Y.

В. П.

Інж. Михайло Сочинський

(До річниці Його смерти).

29 цього квітня минає рік, коли в м. Порт Джеферсон несподівано, від серцевої хвороби, помер доцент УТГІ, інж. Михайло Андрієвич Сочинський.

Хоч, порівнюючи, ще молодий (58 років), він початками свого „українства" сягає ще старих, дореволюційних часів, коли, в рр. 1906 і дальших, провадив на Поділлю свою діяльність старший його брат — Василь Сочинський. Василь Сочинський була постать дуже яскрава. Помер теж порівноючи зовсім не старим (52 роки), він залишив по собі пам'ять, як видатний національний організатор, кооператор, а згодом видавець і перекладчик. Передусім же — великий український патріот. Отже — під впливом свого брата Василя виховувався і формувався Покійний Михайло, виконуючи ще молодим хлопцем-учнем різні доручення свого старшого брата. Діялось все це у Кам'янці Под., в атмосфері й оточенню відомої Подільської „Просвіти", що, властне, дала цілу низку діячів і робітників на українській ниві.

Звідси, від „старого українства", у М. А. Сочинського передовсім його скромність, бо, інакше, він мав нагоду і можливість стати більш знаним і відомим. Вистачить зазначити, що в рр. 1919-20 М. Сочинський стояв дуже близько до оточення П. Головного Отамана С. Петлюри, виконуючи обов'язки Начальника Похідної Канцелярії Отамана.

На еміграції, в р. 1922-му, М. Сочинський вступає для одержання високої освіти до Української Господарської Академії в Подебрадах, на агрономічний відділ. Агрономія, а головно її вужча галузь — зоотехнія стають його фахом, яким він цікавиться і поглиблює в дальшому, відбуваючи практику і провадячи наукові досліди у відповідних чеських інститутах. Тут він спиняєся головно над проблемою найдоцільнішої годівлі худоби, якому питаню присвятив кілька своїх друкованих праць.

У звязку з цими науковими зацікавленнями, М. Сочинський, по скінченню Подебрадської Академії, залишається при ній, яко професорський стипендіят, потім асистент, а далі обірається, як її лектор і доцент.

Це, так би мовити, основний шлях Покійного.

Але бурхливе життя не сприяє сидінню на одному місці. І тому в 30-х роках ми бачимо М. Сочинського на Підкарпатті, де він насаджує раціональне пасічництво, далі — в рр. 41-44 у Холмі, на Холмщині, де Сочинський стає директором середньої сільсько-господарської школи і нарешті, в Аугсбурзі, де знов працює на полі педагогічному і кооперативному.

Всюди, як ретельний робітник і великий патріот. Несподівана смерть нагло перервала життя цього скромного, але цінного наукового робітника, громадянина і людини шляхетної, прекрасної вдачі...

Дивна і химерна нині наша доля українська при житті. І не менш химерна вона й підчас останнього акту. Умірає Михайло Сочинський далеко на одшибі від українських центрів, від українців, на самоті. Хто його поховає й де? Отож знаходиться грецький священик і православна панахида та чин похорону відбувається старо-грецькою мовою. Згадуються давні-давні часи: князь Володимир і греки, що принесли на гори київські віру Христову. А де похований М. Сочинський? Отож біля міста Порт Джеферсон тягнеться густий, глибокий, напів дикий ліс. А посеред того лісу є маленький монастир англіканської церкви, настоятель якого з братією радо погодився дати на маленькому монастирському кладовищі вічний притулок українцеві.

Так лежить Син далекої України — Михайло Сочинський один-самотою серед дрімучого лісу Північної Америки. Тихо тут, спокійно, лише шумлять сосни та долітає далекий плескіт Великого океану...

• ПРАЦЯ •

ЛІСНИЧИЙ

з 22-річним стажем (в Чехах) шукає праці по своєму фаху. Вік 53, самітний, здоровий. Бажано щонайдалі від міст та густо населених місцевостей. Адреса:

MASLIVEC GREGOR
30 Cross Street, Hudson, N. Y.

• РОЗШУКИ •

Інж. ДМИТРО БОЛЕСТА подай свою адресу.

Інж. МИХАЙЛО ЯВОРСЬКИЙ
1733 N. Wilton Pl.
Hollywood 28, California

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Стюарт" до Ню Йорку дня 2. травня ц. р.:

Арневут Евгенія; Будаковський Данило; Борсук Теодосія; Донтсов Григорій; Ясіницький Іван, Текля, Анна; Лісак Петро; Літовченко Григорій, Вікторія, Осип; Найдешак Юрко, Юстина, Анна; Пашко Іван, Марія, Іван, Марійн; Пйотровський Евген, Іванна, Здзіслав, Ґеновефа; Сенишин Антін, Марія, Чеслав, Евген; Скородій Нестор, Петро; Стельмах Петро; Чебикіна Марія, Евгенія; Новак Олександра; Севастіянов Микола; Теребус Олекса; Ткачек Карло, Анна, Степанія, Елеонора, Аврелія; Воробйов Степан.

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Тейлор" до Ню Орлінс дня 5-го травня:

Гуменюк Прокіп, Гуня, Михайло, Марія; Гусак Юрко; Стехнович Прокіп, Лідія.

• **Мадярщина є центром атомових дослідів совєтських сателітів** — повідомляють з поінформованих

• **В совєтській зоні Берліна** — „з,никла" безслідно німецька баронеса Амелія Тільман.

• **„Плебісцит" в справі ген. МекАртура йде дальше.** До Білого Дому наспіло до 25 квітня 20,000 телеграм і 70,000 листів. Досі отворено тільки 40,000 листів. Зпочатку телеграми осуджували президента більшістю 5 до 1. Тепер настрій публіки зміняється в користь президента, бо 48 відсотків телеграм іде проти нього, а 52 відсотків прихильні ген. МекАртурові.

РАДІО ПЕРЕСИЛАННЯ ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ — НОВИЙ ФАКТОР В ХОЛОДНІЙ ВІЙНІ

Мюнхен, 1. травня. — Сьогодні тут буде відкрита нова могутня середньо-хвильна радіовисильня, що 24 години на добу передаватиме повну програму для Чехословаччини. — Радіостанцію побудовано коштом кількох мільйонів долярів в рямках фінансованого приватним американським капіталом і очолюваного ген. Л. Клеєм „Походу за Волю". Нова радіостанція, крім всебічних інформацій для Чехословаччини, передаватиме теж відповідні мистецькі програми, що мають бути під кожним оглядом і вповні достосовані до „смаку" і потреб населення опанованої комуністами Чехословаччини. Це „Радіо Вільної Европи", що не підлягає державній американській контролі так як „Голос Америки", буде черговим великим „калібром" в теперішній східно-західній психологічній війні. Радіопересилання повних програм для Чехословаччини є тільки початком, бо у дальшому плянується організацію подібних радіопередач „Радія Вільної Европи" — теж для інших країн за залізною заслоною.

• **Пів-мільйоновий дар на студії миру** дістав університет Єйл, у місті Ню Гейвен. Невідомий добродій закладає фонд на студії світових відносин у всіх ділянках, які сприяють змаганню до постійного миру. Університет Принстон, у стейті Ню Джерзі, плянує основувати подібний Центр Міжнародних Студій.

• **Суд зажадав запоруки у висоті $50,000** за випущення на волю Джека Ґолдсмита, з університету Лонґ Айленд, арештованого за підкупство зірок в грі кошикового м'яча. Досі арештовано в Ню Йорку 16 осіб за продажність підчас гри.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ ч. 189 ім. С. Петлюри запрошує членів на місячні сходини в дні 5. травня, субота, початок у год. 5. попол., в Укр. Клюбі при 1938-40 Джерментави вул. Секретар буде приймати вплати вже від год. 4. попол. Члени, котрі змінили помешкання, мають обовязково прийти на сходини. — Управа.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 25. квітня 1951 р. померла в 32-му році життя
ВІРДЖІНІЯ ЗАБЕЛЬСЬКА
з дому **МІЛЯНОВИЧ**,
členиця 170 від. У. Н. Союзу в Джерзі Сиĭі, Н. Дж.

Покійна полишила в смутку мужа Волтера, донечку Лінду, батька Антона, маму Ксеню і сестри Катерину, Гелен, Теклю, Ольгу та брата Йосифа.

Похорон відбувся в суботу, 28. квітня 1951, в год. 10-ій передпол. з катол. церкви St. Peter's, Grand & Van Vorst Sts., Jersey City, N.J. — В. Їй П.!

І. Грабар, секр.

Дня 15. квітня 1951 р. помер в Hamburg, N. J., в 59. році життя
ВАСИЛЬ КОЛЯДЮК,
член 143 відділу У. Н. Союзу.

Покійний родився в селі Липатин, пов. Радехів, Галичина. Полишив в смутку жінку Анну і четверо дітей. — В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 2582. Переломив перепони.

"I AM TARZAN. I COME AS A FRIEND," SAID THE APE-MAN. "I AM OVAN OF CLOVI," REPLIED THE BOY. "WHAT DO YOU IN MY COUNTRY?"

"I AM LOST AND WOULD BE FRIEND WITH YOU AND YOUR PEOPLE," TARZAN SAID. "WHY," ASKED THE BOY SUDDENLY, "DID YOU ATTACK THE BEAR?"

"IF I HAD NOT ATTACKED THE BEAR, IT WOULD HAVE KILLED YOU," REPLIED TARZAN. "YOU PURPOSELY SAVED MY LIFE?" THE BOY ASKED CURIOUSLY. "YES," REPLIED TARZAN. "I BELIEVE YOU," THE BOY SAID; "BUT MY PEOPLE WILL NOT BELIEVE. IT IS OUR CUSTOM TO KILL ALL STRANGERS."

„Я Тарзан і являюся як приятель" — заговорив малпочоловік. — „А я Ован з Клові" — відозвався юнак. „Що ти робиш у моєму краю?"

„Я заблукав і хочу бути приятелем твого народу" — відповів Тарзан. „А чому ж ти напав на медведя?" запитався хлопець.

„Якщо б я не наскочив на медведя, він був би вбив тебе" — пояснив Тарзан. — „То ти нароком врятував моє життя?" — дивувався юнак. — „Так", відповів Тарзан. „Я вірю тобі, але мої люди не повірять. У нас такий звичай, що вбивають чужинців" — заявив хлопець.